"רק הערה קטנה": למה כל כך קשה לשמוע ביקורת?

מאגר טקסטים לכיתה ז׳ · טור דעה · גרסה: רגיל

מהדורה למורה – מפתח תשובות

המהדורה למורה מופיעה בעמוד הראשון. דפי התלמיד מתחילים בעמוד הבא. בשאלות פתוחות – תשובה לדוגמה ומחוון; כל תשובה מנומקת מהטקסט מתקבלת.

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

1. מה הייתה ההערה שהמורה כתבה על עבודת ההיסטוריה? [איתור מידע]

א. "שכחת את המפה"

ב. "הרבה מידע, אבל איפה הדעה שלך?"

ג. "עבודה מושלמת"

ד. "העבודה קצרה מדי"

תשובה 1: "הרבה מידע, אבל איפה הדעה שלך?"

תשובה 2: *מה עשה הכותב אחרי שנרגע?* – קרא שוב את העבודה, הבין שהמורה צדקה, ופנה אליה כדי לשאול איך לשפר; היא הראתה לו איך כותבים פסקת עמדה.

תשובה 3: *מהם שלושת הצעדים שהכותב מציע למי שמקבל ביקורת?* – לנשום ולא להגיב מיד; להפריד בין העבודה לבין האדם; לשאול "מה אני יכול לקחת מזה לפעם הבאה?".

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

תשובה 4: *הסבירו את המשפט "המורה כתבה משהו על העבודה, ואני שמעתי משהו עליי".* – ההערה עסקה בעבודה, אבל הכותב פירש אותה כפגיעה בערכו האישי ("אתה לא מספיק טוב").

5. מהי שיטת ה"כריך" במתן ביקורת? [הבנה ופרשנות]

א. לא אומרים שום דבר רע

ב. נותנים ביקורת רק בהפסקת האוכל

ג. כותבים ביקורת על דף

ד. מתחילים בדבר טוב, באמצע מה לשפר, ומסיימים בעידוד

תשובה 5: מתחילים במשהו טוב ואמיתי, באמצע הערה ספציפית ועדינה לשיפור, ומסיימים בעידוד.

תשובה 6: *הכותב תלה על המקרר את ההערה "סוף סוף שמעתי את הקול שלך!". מה אפשר להסיק מכך?* – שהוא גאה בשינוי שעשה; הביקורת הראשונה הובילה להצלחה, וההערה החיובית מסמלת שהוא למד ומצא את קולו.

תשובה 7: *השוו בין התגובה הראשונה של הכותב להערה לבין היחס שלו לביקורת בסוף הטור.* – בתחילה – כעס, האשמת המורה ("לא מבינה כלום"), ראיית האדום בלבד; בסוף – רואה בביקורת "מתנה" ושואל מה אפשר ללמוד ממנה.

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תשובה 8: *"הערה היא לא אויב, היא מתנה." האם אתם מסכימים? נמקו, והסתמכו על פרט אחד מהטור או מניסיונכם.* – תשובה פתוחה. מחוון: עמדה + נימוק + פרט (כולל אפשרות להסתייג: "לא כל ביקורת צודקת").

תשובה 9: *כתבו ביקורת בשיטת ה"כריך" על אחד מאלה: ציור של אח קטן, עבודה של חבר, או סרטון שחבר צילם. כתבו שלושה משפטים ברורים.* – משימת כתיבה. מחוון: מבנה כריך שלם, הערה ספציפית ומעשית, לשון מכבדת.

מחוון לשאלות עמדה (חלק ג׳): עמדה ברורה – 2 נק׳ · נימוק הגיוני – 3 נק׳ · הוכחה/דוגמה מהטקסט – 3 נק׳ · לשון ומבנה – 2 נק׳.

דף התלמיד

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

לפניכם טור דעה שכתב תלמיד כיתה ז׳ אחרי שקיבל הערה שפגעה בו. בטור הוא מסביר מה עבר עליו, ומציע דרך אחרת לשמוע – וגם לתת – ביקורת. קראו ושימו לב לשינוי בעמדה שלו.

א לפני חודש הגשתי עבודה בהיסטוריה שעבדתי עליה שבועיים. ציירתי מפה, כתבתי ארבעה עמודים, ואפילו הוספתי ציר זמן צבעוני. כשקיבלתי אותה בחזרה, הדבר הראשון שראיתי היה הערה באדום: "הרבה מידע, אבל איפה הדעה שלך?". לא ראיתי את הציון. לא ראיתי את המילה "יפה" שהייתה כתובה בצד. ראיתי רק את האדום. הלכתי הביתה כועס, ובערב אמרתי לאמא שהמורה "לא מבינה כלום".

ב **למה ביקורת כואבת?**

היום, כשאני חושב על זה, אני מבין שהבעיה לא הייתה בהערה. הבעיה הייתה במה ששמעתי. המורה כתבה משהו על העבודה, ואני שמעתי משהו עליי: "אתה לא מספיק טוב". אני חושב שזה קורה להרבה אנשים. כשמשקיעים במשהו הרבה, הוא מרגיש כמו חלק מאיתנו, ולכן כל הערה עליו מרגישה כמו מכה אישית. ויש עוד משהו: המוח שלנו, כך קראתי, שם לב לדברים שליליים יותר מאשר לחיוביים. זה מסביר למה מתוך עשר מחמאות והערה אחת, אנחנו זוכרים רק את ההערה.

ג **מה למדתי**

אחרי כמה ימים, כשנרגעתי, קראתי שוב את העבודה. והאמת? המורה צדקה. העתקתי הרבה עובדות, אבל לא כתבתי אף משפט שמתחיל ב"אני חושב". הלכתי אליה אחרי השיעור – לא כדי להתווכח, אלא כדי לשאול איך אפשר לשפר. היא הייתה מופתעת, ואז ישבה איתי עשר דקות והראתה לי איך כותבים פסקת עמדה. בעבודה הבאה קיבלתי את ההערה: "סוף סוף שמעתי את הקול שלך!". את ההערה הזו תליתי על המקרר.

ד **איך לשמוע ביקורת**

אז הנה מה שאני מציע, למי שמקבל ביקורת. קודם כול, לנשום ולא להגיב מיד. הכעס הראשון עובר. אחר כך, להפריד: ההערה היא על העבודה, לא על הבן אדם. ולבסוף, לשאול שאלה אחת: "מה אני יכול לקחת מזה לפעם הבאה?". לא כל ביקורת צודקת, וזה בסדר להחליט שהערה מסוימת לא מתאימה. אבל כדאי להחליט את זה אחרי שחשבנו, ולא ברגע הראשון.

ה **ואיך לתת ביקורת**

ויש גם צד שני: אנחנו לא רק מקבלים ביקורת, אנחנו גם נותנים. כשחבר מראה לי ציור או משחק שהמציא, קל לי להגיד "זה לא משהו". למדתי שיש דרך טובה יותר, שהמורה שלנו לאומנות קוראת לה "כריך": מתחילים במשהו טוב ואמיתי, באמצע אומרים מה אפשר לשפר – ספציפית ובעדינות – ומסיימים במשהו מעודד. "הצבעים מדהימים, אולי תנסה להגדיל את הדמות, ואני ממש רוצה לראות את ההמשך." זה לוקח עוד שתי שניות, וזה משנה הכול.

ו הערה היא לא אויב. היא מתנה – לפעמים עטופה בנייר לא הכי יפה. אני עדיין לא אוהב לראות אדום על הדף. אבל היום, כשאני רואה אותו, אני כבר לא שואל "למה היא עושה לי את זה?". אני שואל "מה היא מנסה ללמד אותי?".

📖 מילון מילים

מילה	פירוש
ציר זמן	קו שמסדר אירועים לפי הסדר שבו קרו
משקיעים	נותנים הרבה זמן ומאמץ
שליליים	רעים, לא טובים
להפריד	לשים כל דבר בנפרד

✏️ שאלות

🔎 איתור מידע
התשובה כתובה במפורש בטקסט – מאתרים אותה.

🧩 הבנה והסקה
התשובה לא כתובה במפורש – מחברים רמזים ומסיקים.

💭 חושבים ומרגישים
מביעים עמדה ומנמקים לפי הטקסט ולפי מה שאנחנו חושבים.

לפני כל תשובה שאלו את עצמכם: **מה כבר נתון בשאלה? מה נשאר לי לברר?** סמנו את מילות ההוראה (ציינו, הסבירו, השוו, נמקו).

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

1. מה הייתה ההערה שהמורה כתבה על עבודת ההיסטוריה? [איתור מידע]

(א) "שכחת את המפה"
(ב) "הרבה מידע, אבל איפה הדעה שלך?"
(ג) "עבודה מושלמת"
(ד) "העבודה קצרה מדי"

2. מה עשה הכותב אחרי שנרגע? [איתור מידע]

3. מהם שלושת הצעדים שהכותב מציע למי שמקבל ביקורת? [איתור מידע]

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

4. הסבירו את המשפט "המורה כתבה משהו על העבודה, ואני שמעתי משהו עליי". [הבנה ופרשנות]

5. מהי שיטת ה"כריך" במתן ביקורת? [הבנה ופרשנות]

א) לא אומרים שום דבר רע

ב) נותנים ביקורת רק בהפסקת האוכל

ג) כותבים ביקורת על דף

ד) מתחילים בדבר טוב, באמצע מה לשפר, ומסיימים בעידוד

6. הכותב תלה על המקרר את ההערה "סוף סוף שמעתי את הקול שלך!". מה אפשר להסיק מכך? [הסקת מסקנות]

7. השוו בין התגובה הראשונה של הכותב להערה לבין היחס שלו לביקורת בסוף הטור. [השוואה]

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תזכורת לכתיבת תשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהשטח).

8. "הערה היא לא אויב, היא מתנה" האם אתם מסכימים? נמקו, והסתמכו על פרט אחד מהטור או מניסיונכם. [הבעת עמדה]

העמדה שלי	
הנימוק	
הוכחה / דוגמה	

9. כתבו ביקורת בשיטת ה"כריך" על אחד מאלה: ציור של אח קטן, עבודה של חבר, או סרטון שחבר צילם. כתבו שלושה משפטים ברורים. [משימת כתיבה]

כרטיס יציאה

דבר אחד חדש שלמדתי מהטקסט: _____

שאלה שעדיין יש לי: _____

איך הרגשתי בעבודה על הטקסט? 😀 🙂 😐 ☹